

Et trygt og sikkert fundament for vores fælles velfærd

VELFÆRDSPLAN 2030

ODENSE
KOMMUNE

ET TRYGT OG SIKKERT FUNDAMENT FOR VORES FÆLLES VELFÆRD

Indhold

1. Indledning
2. Ambitioner for velfærden
3. Byens ældste
4. Byens børn
5. Lokalsamfundenes nye rolle i velfærden
6. Det specialiserede område
7. Velfærdsplan 2030 – Rammerne for velfærdens fundament

1. Indledning

I Odense bliver vi langt flere børn og ældre frem mod 2030. Med det udgangspunkt etablerede Odense Byråd i 2019 en ekspertgruppe, Task Force Velfærd, der kom med en række anbefalinger til det videre arbejde med velfærd. I forlængelse af task forcens anbefalinger indledte vi en omfattende demokratisk samtale – blandt andet med nedsættelsen af et borgerråd, store velbesøgte velfærds møder og digital dialog – med byen om de vigtigste prioriteter for fremtidens velfærd.

I forlængelse af Task Force Velfærd og den demokratiske samtale med byen vedtog vi med budgetforliget for 2020, at der skal udarbejdes en Velfærdsplan 2030, der over de næste 10 år sikrer en bund i velfærden og slår fast, at flere børn og ældre ikke betyder ringere velfærd i Odense. Velfærdsplanen består af syv temaer, som bliver et omdrejningspunkt for de kommende ti års arbejde med at udvikle velfærden i Odense. Her har vi prioriteret at starte arbejdet i tre temaer; den demografiske udfordring, rekruttering af velfærdsmedarbejdere og endelig velfærdens fundament.

Allerede i Budget 2020 tog vi hul på udfordringerne ved blandt andet at omprioritere 200 mio. kr. til den borgernære velfærd, så de mange flere børn og ældre kan få den fornødne velfærd. Vi ved nemlig, at der frem mod 2030 vil mangle 500-600 mio. kr. for bare at fastholde det samme serviceniveau til de mange flere børn og ældre. Herudover blev der iværksat et ambitiøst arbejde med at rekruttere og fastholde velfærdsmedarbejdere, herunder ved hjælp af lokale trepartsforhandlinger og ambitiøse investeringer.

'Et trygt og sikkert fundament for vores fælles velfærd' er den politiske aftale om den del af Velfærdsplan 2030, der omfatter kapacitet, modernisering og nye behov for bygninger og rammer om kommunens velfærd. Aftalen skal sikre, at der frem mod 2030 afsættes i alt 1,8 mia. kr. samt 50-75 mio. kr. årligt til afledt drift og forbrugsudgifter som følge af øget anvendelse til at sikre velfærdens fundament, altså de fysiske rammer der skal til for, at vi i Odense har tryk omsorg i vores vuggestuer, børnehaver, folkeskoler og tryk pleje til vores ældre og mennesker med handicap. Samtidig styrker aftalen arbejdet med at skabe mere og flere attraktive rammer for fritidsaktiviteter i Odense.

I forhold til arbejdet med konkrete renoveringer, modernisering og nye bygninger tager aftalen om *'Et trygt og sikkert fundament for vores fælles velfærd'* det største enkeltstående træk væk fra den hidtidige forvaltningsmæssige praksis i Odense Kommunes historie. Målet er et gennemgående opgør med søjletænkning på velfærdsområdet, hvor velfærden i højere grad bliver et anliggende for byens borgere i tæt dialog med Byrådets politikere. Fællesskabets bygninger skal aktivt søges benyttet til glæde for flere grupper af borgere og medarbejdere. Med den lokale folkeskole som omdrejningspunkt skal lokalområder og skoledistrikter derfor inviteres og engageres i dialog om velfærd i lokalområdet. Denne demokratiske samtale skal sikre tættere bånd mellem behov og ønsker i Odenses lokalområder og de konkrete efterfølgende politiske beslutninger. Med det følger et Odense, hvor mange stærke lokale

identiteter tilsammen tegner billedet af en storby med omtanke, hvor velfærden både er for alle, men også noget særligt for borgeren i lokalområdet.

2. Ambitioner for velfærden

I Odense skal velfærden ikke kun gribe os, når vi falder. Velfærden skal også løfte os og sætte os alle i stand til at forfølge den hverdag og de drømme, der passer bedst til vores alder og det liv, der venter.

Velfærd med kvalitet er mange ting. Det er både tryghed, omsorg, støtte og pleje af vores børn, ældre og mennesker med handicap. Det er udvikling, dannelse og uddannelse af vores børn og unge. Det er muligheden for, at vi mærker hinanden som mennesker, når vi er en del af de fællesskaber, der er med til at give vores tilværelsen mening.

I Odense kan man godt have en berettiget forventning om, at vores daginstitutioner, folkeskoler og vores ældrepleje er trygge, udviklende og omsorgsfulde fællesskaber med høj kvalitet. En kvalitet vi måler på, om vordende forældre lukker øjnene og ser netop vores vuggestuer, børnehaver og skoler som et trygt sted med dygtige og glade børn. En kvalitet vi måler på, om Odense er en by, hvor man lever et rigt, spændende og aktivt seniorliv, der ikke overskygges af frygten for at blive gammel, syg eller ensom uden at få den hjælp, man har brug for. En kvalitet vi måler på om alle er med i fællesskabet, så vi derved lever op til Odense Kommunes bystrategi, *En storby med omtanke*.

Skal vi for alvor lykkes med det, skal velfærden løbende udvikle sig. Derfor er det afgørende med stærke demokratiske samtaler mellem politikere, borgere og lokalsamfund. For velfærden er ikke kommunens. Det er borgernes. Det er vores. Den bedste løsning i den ene del af byen er ikke nødvendigvis den bedste løsning i den anden ende af byen. Lokalsamfund skal sammen med valgte politikere identificere behov og løsninger gennem lokale aftaler. Det er alt for vigtigt til blot at overlade til et fjernt bureaukrati. Vi skal bevæge os væk fra alene at behandle vores fælles velfærd som teknik, hvor modeller og teorier er bestemmende for den måde, vi indretter os på. I Odense ønsker vi, at mennesker og relationerne mellem dem er udgangspunktet for velfærden. Vores bygninger skal også kunne danne rammer om fællesskaber, hvor man for eksempel spiser sammen, og på den måde bringe borgere tættere sammen.

De rette fysiske rammer for byens velfærd er derfor et centralt demokratisk anliggende. Rammerne skal udvikles i tæt dialog mellem politikere og alt fra institutions- og skolebestyrelser, elevråd, foreningsliv, ældre beboere, pårørende til borgerne i byens lokalområder. Men udgangspunktet er Verdensmålspolitikken og Byrådets Klimaaftale, herunder at de fysiske rammer skal afspejle byens ambitioner for grønt, energieffektivt og klimavenligt byggeri – efter DGNB-standarder. Dertil kommer, at valg af materialer skal være et væsentligt bidrag til Odenses arbejde med at blive en central del af den cirkulære økonomi og dermed et mere bæredygtigt samfund. De omfattende investeringer i Velfærdens Fundament er med andre ord også et markant skridt i retning af forfølge byrådets ambition om, at Odense skal være klimaneutral senest i 2030. Tilsvarende tilkendegiver forligspartierne, at brugen af sociale og arbejds-klausuler skal anvendes aktivt til gavn for det fynske arbejdsmarked.

Vores velfærdsmedarbejdere er også helt afgørende, hvis vi skal lykkes. Det betyder, at medarbejderne i høj grad skal sætte deres aftryk på de rammer de skal arbejde i. Men det betyder også, at vi skal bruge vores bygninger til at gøre Odense Kommune til en mere attraktiv arbejdsplads med fokus på arbejdsmiljøet, trivsel og sundhed, der også afspejler de nyeste erfaringer med COVID-19.

Kommunens bygninger skal også i højere grad skabes med engagement af civilsamfundet for øje. Folkeskolens primære opgave er at danne og uddanne eleverne. Men med de rette investeringer skal byens folkeskoler i højere grad også løftes være et samlingssted og omdrejningspunkt for udviklingen af stærke lokalområder. Derfor skal nøglen til skolen også være en del af de mange frivillige foreningers og idrætsklubbers nøglebundt. Til gavn for skoler, foreningsliv og lokalsamfund og ikke mindst et tættere og mere værdifuldt samarbejde mellem parterne

Det mest værdifulde stof, vi har, er tilliden. Tilliden til, at der livet igennem er en tæt og ubrydelig sammenhæng mellem dét at bidrage til byen og sikkerhed for omsorg og pleje af børn og ældre. Derfor skal vi værne om vores fælles tillid. Det kræver et fast greb om de strukturelle udfordringer, Odense står med. Vi bliver flere børn og ældre. Flere unge kæmper med psykisk sårbarhed. For mange er uden for arbejdsmarkedet, og det skaber igen ulighed mellem vores bydele. Udfordringerne er både mange og ganske store. Får vi ikke greb om dem, vil det betyde en langsom, men sikker nedslidning af tilliden. Men løsninger findes. Gennem fælles vilje og fælles samtaler.

Rammerne for velfærden betyder meget. Derfor skal de også være bedre frem mod 2030. Derfor vil vi lave en 10-årig plan, der løfter velfærdens fundament op på et nyt niveau. Det kommer til at gøre en stor forskel for Odenses mange fællesskaber – og dermed for alle os, der bor og lever i vores by. Sådan bliver vi en storby med omtanke.

3. Byens ældste

Livet efter arbejdsmarkedet har forandret sig markant på bare en generation. De fleste seniorer har i dag masser af ressourcer og vil gerne bidrage. Mange har også et solidt økonomisk fundament og en vilje til at tilrettelægge deres eget liv efter arbejdsmarkedet. Men vil må aldrig glemme, at det er blandt de ældre, at uligheden er størst. Der er en verden til forskel på, om du har et langt liv bag dig indenfor eller udenfor arbejdsmarkedet, når det fx gælder livsindkomst, størrelsen på din pension og besiddelse af friværdis i fast ejendom. Vi skal bygge et Odense, hvor alle kan være med – også i den sidste del af livet.

Vi bliver heldigvis stadig flere seniorer og ældre i Odense. Vi ønsker, at Odense er den by, de og kommende generationer har lyst til at blive ældre og leve deres seniorliv og alderdom i. Seniorlivet skal være rigt, aktivt og fyldt med fællesskab, og når man bliver ældre, skal man være tryk ved at man får den støtte og hjælp, man har brug for, når man ikke længere kan selv.

3.1. Seniorlivet i Odense

I seniorlivet er byens borgere helt eller delvist ude af arbejdsmarkedet, men stadig i vigør og med lyst til at bruge deres kræfter for sig selv, sine nærmeste og for andre. En af de stærkeste kilder til engagement finder vi netop i den aldersgruppe. Det giver energi at kunne være der for hinanden. Og med mere tid og god livserfaring er man i stand til at gøre en reel forskel. Og for de mange, der fysisk og mentalt har overskuddet, så er det ofte et privilegium, der giver livet værdi. De mennesker, der ikke har overskuddet, har omvendt brug for, at der er nogen, der er der for dem.

I seniorlivet kan man spille en nøglerolle i udviklingen af vores by. Derfor handler gode rammer for seniorlivet også om byudvikling, der giver mere plads til forskellige former for seniorboliger, seniorfællesskaber og fællesskaber og boformer på tværs af generationer. Derfor skal vi også være bedre til at indrette byen, så vi tænker det aktive seniorliv ind i byudviklingen. Det handler om den fysiske planlægning fx tæt ved sundhedsfagligt personale, men også om de forskellige nye former for almene og private seniorboliger, der tilgodeser netop seniorlivet. Et seniorliv, der skaber rammerne for et aktivt fritidsliv med levende fællesskaber som det leves i det frivillige foreningsliv.

Et bedre seniorliv handler også om, at vi som by sikrer et stærkere fællesskab for de mennesker, der måske oplever tomhed og tab af identitet efter et langt arbejdsliv eller ensomhed, fordi en partner måske bliver syg eller går bort. Det handler om at gøre det mere ligetil at være pårørende. Men vi skal også som by gøre det mere ligetil som senior at træde ind i sammenhænge, hvor menneskelige og faglige erfaringer fra et længere liv via frivillighed skaber værdi for byen, et yngre menneske eller noget tredje på seniorenns præmisser. Derfor handler de gode rammer også om at skabe og stimulere foreninger og frivillighed på seniorlivets egne præmisser. Der skal være flere muligheder for at være frivillig i bredeste forstand. Det betyder både flere former for frivillighed som flere lettere kan koble sig til i de perioder, de ønsker. Det betyder også flere åbne indgange til at påvirke Odense Kommunes strategiske retning for

frivillighed. Men ligeså vigtig betyder det, at der skal tænkes i flere rum for frivillighed tæt på borgerne og bedre infrastruktur.

Forligspartierne bag denne aftale er derfor enige om, at der er et finansieringsbehov på 50 mio. kr. til at udvikle rammerne for det aktive seniorliv. Forligspartierne bag denne aftale er enige om, at der skal gennemføres en demokratisk samtale med seniorerne i Odense. Denne samtale skal være styrende for anvendelsen af midlerne. Vi har behov for at styrke seniorlivet i alle dele af byen. Ved at investere i gode fysiske rammer for byens seniorer skaber vi rammerne for netværk og sociale relationer. På samme måde, som Seniorhus Odense skaber liv og gode rammer for mange, skal der skabes tilsvarende rammer i de enkelte lokalområder. Vi skal skabe et godt og velfungerende foreningsliv for seniorerne. Her kan der dannes aktive og nære fællesskaber. Det skal tænkes sammen med den måde vi investerer i ud- eller nybyggeri af haller og skoler, hvor vi eksempelvis kan tænke fritids- og foreningsfaciliteter målrettet seniorer ind i planerne. Det skal skabes rum og faciliteter til seniorerne, så vi understøtter de mange seniorers ønsker om at være aktive, at få og give oplevelser og at gøre det sammen med andre.

Herudover skal det samlede finansieringsbehov bruges til at understøtte fremtidens behov, hvor behovet for seniorboliger og bofællesskaber er afgørende fysiske rammer. Der kan derfor være behov for at afsætte midler til investeringer og grundkapitaltilskud.

3.2. De ældste odenseanere

De ældste odenseanere er de mennesker, hvor alderen kræver en form for pleje fra et fagligt kvalificeret personale. Oftest er det mennesker over 80 år. Her er målet den værdige og meningsfulde alderdom udfoldet efter samtaler med den ældre selv og med pårørende helt tæt på de enkelte forløb.

Mens pleje og omsorg for vores ældre derfor kan tage mange former, skal det bærende princip for ældreplejen hvile på idealet om rammer, der har familien og hjemmets karakteristika.

For de fleste fødes ind i en familie og et hjem, og langt det meste af livet lever vi sammen med familien i et hjem. Derfor er drømmen om alderdomme oftest også at afslutte livet i eget hjem. Men skavanker kan betyde, at dette ikke er muligt – og nogle må flytte fra deres hjem. For nogle vil det betyde, at de tidligt vil have et begyndende behov for større støtte og tryghed. Derfor skal vi skabe en moderne form for ældrevenlige boliger, hvor der skabes tryghed og fællesskab, som det eksempelvis opleves i opgangsfællesskaber mv. Derfor skal kommende rammer for ældreplejen være det modsatte af den traditionelle institution. Rammerne for ældreplejen skal i stedet bygges som hjem organiseret som små familier, som den ældre er en del af. Det kan betyde at fremtidige plejeboliger opbygges som små grupper med for eksempel mange små opholdsstuer, at den ældres værelse ikke indrettes som patientstuer, men som hjem, og at der er plads til flere små haver i forbindelse med ældreboliger og plejehjem.

Afgørende for overgangen fra institution til et hjem for ældre, er også en udpræget fravær af bureaukrati og kontrolopgaver, der tager tid fra plejen af de ældre. Derfor skal rammerne for fremtidens ældrepleje også gøre mere selvklørende og selvstyrende enheder af plejepersonale mulige – og med det fjerne al unødvendig afrapportering og lag af styring, der tager tid fra den ældre.

Samtidig med at vi bliver markant flere borgere over 80 år, vokser gruppen med demens også. Det er en særlig udsat gruppe, der kræver en særlig pleje og omsorg. Demens er en sygdom, der rammer både den enkelte og de pårørende hårdt. Som borger med demens er det vigtigt, at man har kontakt til netværk og aktiviteter længst muligt. Ligeledes er det vigtigt, at der skabes en tryk, robust og fleksibel ramme til gavn for såvel borger, pårørende samt medarbejdere. Det skal rammerne for vores ældrepleje tage nøje højde for og de næste år er det et stort behov for at omlægge kapaciteten til demens i vores eksisterende plejeboliger. Frem mod 2030 er der desuden behov for at udvide kapaciteten med op imod 200 somatiske pladser til øvrige målgrupper som for eksempel borgere med sklerose, Parkinson, palliative forløb, apopleksi, KOL og hjerte/kredsløbssvigt.

Forligspartierne bag denne aftale er derfor enige om, at der er et finansieringsbehov på 300 mio. kr. målrettet de ældste odenseanere. Forligspartierne er enige om, at ca. halvdelen af beløbet skal målrettes en udvidelse af antallet af demenspladser i kommunen, da det er af afgørende betydning, at vi skaber trygge rammer for demente borgere og deres pårørende.

Herudover skal en stor del af det samlede beløb skal afsættes til at håndtere det stigende antal ældre i Odense. Her er behov for at udbygge kapaciteten og antallet af plejeboliger. Det gælder både den normale kapacitet, men også den kapacitetsudfordring der opstår, idet vi i fremtiden vil få langt flere behandlings- og observationsopgaver for at forebygge eller afkorte sygehusophold. Behovet er både drevet af den demografiske udvikling, udviklingen på sundhedsområdet generelt og antallet af sengepladser på OUH. Endelig er der behov for, at vi håndterer den vedligeholdelsesudfordring, der eksisterer i vores ældreboliger.

4. Byens børn

Odense har en klar ambition om at være en by for stadig flere børnefamilier. Her skal forældre have lyst til at sætte børn i verden og se frem til hverdagen i Odense. Mens deres børn – fra første dag i vuggestuen eller dagplejen til sommerdagen, hvor de afslutter folkeskolen – skal opleve tryk omsorg og en bevægelse, der uddanner og danner dem til at kunne deltage i og bidrage til samfundet.

Odense er også byen, hvor vaskekonens søn sprang ud som en af verdens fineste digtere. En ung kvinde fra forstaden rejser verden rundt som feteret sangerinde. Og skarpe hjerner står bag en globalt førende lokal robotbranche. De resultater er den ene del af ambitionen for børnene i Odense. Den anden del af ambitionen er at skabe rammerne om en tryk opvækst og barndom, hvor negativ social arv fylder mindst muligt, og hvor alle generationer aflevere byen i bedre og mere bæredygtig stand til den næste. Lige nu er der stor forskel i de livsmuligheder, som børn vokser op med i Odenses forskellige bydele. Det skal vi som by gøre bedre.

Børnene i Odense skal også være frie. Det gælder både frihed fra negativ social kontrol, radikaliserings og falske nyheder spredt på især sociale medier. Men det gælder også evnen til at bruge friheden fornuftigt ved at deltage i lokal-samfundet, foreningslivet og demokratiske samtaler, der binder os mennesker sammen i levende og forpligtigende fællesskaber.

Derfor skal de bygninger, der danner rammen om børnelivet i Odense også indrettes med den bedste dannelse og uddannelse for øje. For evnen til at skabe det gode liv for sig selv og indgå i fællesskaber, starter med evnen til at begå sig i demokratiet, den bedst mulige faglighed og kreativ sans.

4.1. Vores mindste børn

Den første dag i en af Odenses daginstitutioner eller dagplejen skal være en milepæl. Ikke kun fordi det er en stor dag for forældrene. Men også fordi de mindste børn her starter en livsrejse mod dannelse i demokrati og en bæredygtig livsstil. Byens mindste børn skal derfor mødes af et personale, der aldrig ser grimme ællinger – men til gengæld altid ser eventyret lige om hjørnet.

I de kommende 10 år bliver der væsentligt flere børn – herunder særligt flere småbørn i alderen 0-5 år. Frem mod år 2030 forventer vi cirka 2.400 flere børn i 0-5-års-alderen. Derfor er der behov for frem mod 2025 at etablere 5-6 nye børnehuse og siden frem mod 2030 at sikre ca. 800 nye daginstitutionspladser.

Forligspartierne bag denne aftale er derfor enige om, at der er et finansieringsbehov på 550 mio. kr. i fysiske rammer, der skal afspejle Odenses tradition for eventyr, grønne ambitioner og nyskabende ideer som robotter. Midlerne skal for det første sikre, at der kan afsættes et betydeligt beløb til at sikre udbygningen af kapaciteten frem mod 2030.

Der skal sikre bæredygtige og læringsmæssigt udfordrende miljøer – inde og ude – hvor vores børn kan udvikle og udfolde sig.

For det andet er forligspartierne enige om, at der – som en del af det samlede finansieringsbehov – er behov for, at daginstitutionerne renoveres og udvikles, så børnene kan udfolde sig og udvikles – gennem læringsmæssige miljøer, hvor både den motoriske og sproglige udvikling er i højsæde. Daginstitutionerne skal være bæredygtige, med plads til bevægelse, omtanke og adgang til grønne områder.

4.2. Bedre rammer for byens skolebørn

Byens folkeskoler skal være steder, der indbyder til moderne undervisning med god trivsel, der sikrer en høj kvalitet i undervisningen og klæder vores unge på til en dag at indtage både livet og arbejdsmarkedet i flottest form.

Vores folkeskoler skal også påtage sig en stadig mere udvidet rolle som fællesskabs-generator. Nogle børn slår sig på livet og starter ud med vanskelige vilkår. Nogle børn har fysiske eller psykiske handicaps. Andre børn har særlige forudsætninger og kan have svært ved at finde deres vej ind i fællesskabet. Børn er forskellige og reagerer forskelligt, men byens folkeskoler skal være for alle børn og rammerne for byens skoler skal skabe et bedre afsæt for arbejdet med inklusion. I Odense arbejder skolerne med inklusion. Opgaven er lige så svær, som den er vigtig. Men mange steder har man ikke de nødvendige fysiske rammer, der er en forudsætning for at lykkes. Det risikerer at skabe uro og konflikter. Derfor er forligspartierne enige om, at der skal investeres i de nødvendige rammer, så skolerne reelt har en mulighed for at løfte den opgave de står med.

Samtidig skal skolerne også i højere grad være områder, hvor bevægelse, sport og kreativ udfoldelse naturligt finder sted. Læringsmiljøerne skal give anledning til bevægelse, nysgerrighed og undren – med fx udeskole, mere bevægelse i undervisningen og autentiske læringsmiljøer. I forhold til bygninger kan dialog med medarbejdere, skolebestyrelser og lokalsamfund give afsæt til bedre udnyttelse af: 1) Skolernes mellemrum, altså gange og rum, der kan bruges til aktiviteter eventuelt drevet af frivillige foreninger 2) koblinger mellem ude- og inderum 3) brugen af halrum.

Noget særligt for Odenses folkeskoler skal også være deres rum for undervisning i IT og teknologi. Her skal piger og drenge både praktisk nørkle med elektronik og robotter og samtidig styrkes i kritisk tænkning, der sætter vores børn i stand til at navigere i falske nyheder og forkvælede idealer, der fremmes af sociale mediet. Det handler om at vores børn skal blive digitalt dannede og – måske en dag – bidrage til at styrke Odense som en internationalt førende robotby. Om det så er fra produktionshallen, i udviklingsafdelingen, som ny iværksætter, direktør for det hele eller noget helt andet.

Forligspartierne bag denne aftale er derfor enige om, at der er et finansieringsbehov på 500 mio. kr. frem mod 2030 for at løfte de fysiske rammer på folkeskoleområdet, der kan sætte nye standarder for dannelse og uddannelse i Odense. Vi ved, at gode fysiske rammer er afgørende for trivsel og læring. Ca. halvdelen af det samlede beløb skyldes et behov for at genoprette de odenseanske folkeskoler. Med et vedligeholdsefterslæb på ca. 228 mio. kr. udgør skolerne således næsten halvdelen af det samlede efterslæb for kommunens bygninger. Det skal vi have løst. Parterne bag denne aftale ser et behov for, at vi genopretter og løfter de fysiske rammer på skoleområdet, så vi sikrer gode rammer for vores børns skolegang både – nu og på sigt – samt gode og attraktive arbejdsvilkår for medarbejderne.

Herudover er forligspartierne enige om, at der skal skabes en gennemgribende modernisering af folkeskolerne, så de fysiske rammer understøtter de fremtidige læringsbehov. Vores modernisering af rammerne for byens folkeskoler skal være den bedste mulige startblok for det spring ud i livet. Skolerne skal indrettes med mere fleksible rammer med muligheden for mere bevægelse, og med et fokus på sundhed og hygiejne samt reduktion af støj. Herudover skal læringsmiljøet og indeklimaet forbedres, da vi ved, at det påvirker elevernes koncentration og indlæring.

Forligspartierne ønsker, at moderniseringen af folkeskolen integreres tydeligt med udviklingen af lokalsamfund og et aktivt fritidsliv.

5. Lokalsamfundenes nye rolle i velfærden

En storby med omtanke betyder også mere blik for de mange lokalfællesskaber og identiteter, der tilsammen udgør storbyen. Frem mod 2030 er det målet at indgå i en bredere demokratisk samtale med borgerne i de enkelte lokalområder om den rette indretning af velfærd i området. Det kan være ønsker og behov, der betyder at nyt børnehus skal placeres tæt på den lokale folkeskole. Eller at børnehuset med værdi for de mindste børn og vores ældste borgere placeres tæt på et plejecenter. Det kan også være et helt tredje hensyn. Det afgørende er, at borgerne får indflydelse på velfærden og derfor også rammerne i deres lokalområde.

Lokalområderne skal involveres i alle dele af områdets nære velfærdsaktiviteter og civilsamfundet sætte et stærkere aftryk. Det giver flere muligheder for at frivillige foreninger tager folkeskoler i brug og sætte ekstra skub i udviklingen af den åbne folkeskole til gavn for elever, medarbejdere og lokalområdet. Det giver også muligheder for en anderledes udvidet relation mellem civilsamfundet og både daginstitutioner og ældreplejen, hvor foreninger som fx Venneforeninger kan supplere det dygtige faglige personale. Men forudsætningerne for et samspil mellem vores velfærdsinstitutioner og civilsamfundet er altid løbende, at de frivillige respekterer de ansattes faglige kompetencer og, at de ansatte anerkender de frivilliges indsats.

Lokalsamfundenes nye rolle for velfærden starter på vores folkeskoler. For folkeskolerne skal kunne mere end kravet var i det 20. århundrede. Nøglen til vores folkeskoler skal gives tilbage til lokalsamfundene. Den primære aktivitet på folkeskolerne vil naturligvis altid være undervisning af eleverne. Men folkeskolerne kan som matrikler meget mere end det, fordi de via skoledistriktets afgrænsende geografi også udgør et naturligt område. Derfor kan folkeskolen også være en slags lokalsamfundets omdrejningspunkt, hvor folk strømmer ind til frivillige foreningers aktiviteter eller demokratisk samtale om den lokale velfærd. Og hvor folk igen strømmer ud med ny inspiration til aktiviteter, der løfter lokalområdet.

Et eksempel på det er en proces, der allerede er startet med budgetforliget for 2020. Her bliver der over de næste år indgået et antal lokale aftaler med udgangspunkt i borgermøder mellem områderne og Byrådet, der kan danne grundlag for en række aftaler, der med folkeskolen som omdrejningspunkt skal skabe mere bæredygtige lokalområder. Og med det igen skabe bedre forudsætninger for at opretholde de lokale folkeskoler. Ambitionen er at veksle frygt for skolelukninger til energi og engagement i lokalområderne. Omfattende renoveringer af den lokale folkeskole bliver derfor også et afgørende element i de kommende lokale aftaler og skolelukninger er udelukket i de kommende ti år.

Vi kender ikke den endelige løsning, for det er noget vi må tale os frem til den i fællesskab. Den samtale skal folkeskolen stille sig til rådighed for. Med det skaber vi også nærhed mellem borgere og politikere og nye kanaler til at omsætte borgernes ønsker og behov til konkret politik. På den måde får folkeskolen som matrikel en rolle som ny arena for politik- og demokratiudvikling. Og den åbne folkeskole bliver også alternativ til strategier og indsatser udviklet af et bureaukрати, der lukker sig om sig selv. Forligspartierne er enige om at sikre den fornødne kvalitet i inddragelsen af lokalsamfundene, hvorfor der i forbindelse med budgetforlig afsættes supplerende midler til at facilitere alle dele af processerne.

Vi ønsker nemlig, at Odense også i fremtiden skal være kendetegnet ved stærke lokalsamfund og stærke forstæder, der igennem fællesskab, nærhed og kendskab til hinanden danner rammerne for en god tilværelse for både børnefamilier og alle andre, der ønsker at bo tæt på og i storbyen. Her spiller de fysiske rammer en stor rolle og vi skal investere i vores lokalsamfund.

Når lokalsamfundene får en ny rolle i velfærden, skaber det helt naturligt en række naturlige dilemmaer mellem lokale ønsker, fælles prioriteter og helheden. Forligspartierne er enige om, at disse naturlige dilemmaer løses af byrådet med åbenhed for lokalsamfundene og i respekt for helheden.

Forligspartierne bag denne aftale er derfor enige om, at der er et finansieringsbehov på 125 mio. kr. i målrettet udvikling af vores lokalområder i Odense. Midlerne skal benyttes til at udvikle lokalområderne, hvor der sammen med borgerne i området udarbejdes en plan for, hvordan lokalsamfundet kan udvikles. Finansieringsbehovet skal ses i tæt sammenhæng med de øvrige behov, der er identificeret i denne aftale. Udviklingen af lokalområderne skal derfor ses i tæt relation med udviklingen af folkeskolerne, fritidsaktiviteter og et aktivt seniorliv.

Forligspartierne ønsker, at udviklingen af lokalsamfundene integreres tydeligt med moderniseringen af folkeskolen og et aktivt fritidsliv.

5.1. Et aktivt fritidsliv

Odenses befolkning vokser og der kommer flere børn og ældre. Det giver flere steder et pres på byens fritidsaktiviteter. Nogen steder trænger de til at blive renoveret og moderniseret. Andre steder mangler der kapacitet.

Vi ved, at fritid og fællesskaber er helt afgørende for mange mennesker. En stor del af fællesskabsdannelse sker i forbindelse med fritidsaktiviteter, som derfor er helt afgørende og bærende for vores velfærd. Der er i dag et stort vedligeholdseftersøb på vores idrætsanlæg, svømmehaller og øvrige fritidsfaciliteter som skal genoprettes. I takt med den demografiske udvikling bliver behovet for at genoprette og udbygge vores fritidsfaciliteter ikke mindre tværtimod.

Partierne bag Velfærdens Fundament vil have et særligt fokus på, at investeringerne i nye og som eksisterende fritidsfaciliteter tænkes nøje sammen med byens folkeskoler, så overgangen mellem skole og fritid inviterer børnene til et aktivt fritidsliv. Samtidig med, at fritidsaktiviteterne kan blive en mere integreret del af skolernes hverdag.

Vi vil med Velfærdens Fundament, genoprette og højne kvaliteten af vores fritidsfaciliteter, så vi sikrer et godt fritidsliv og grundlaget for stærke fællesskaber i hele byen. Vi ønsker at udbygge vores fritidsfaciliteter, så der findes gode fritidstilbud og et godt fritidsliv, der kan understøtte udviklingen af lokale fællesskaber, der hvor den demografiske udvikling sker.

Forligspartierne bag denne aftale er derfor enige om, at der er et finansieringsbehov på 95 mio. kr. målrettet fritids- og foreningsfaciliteter. Dette skal både understøtte renovering og modernisering samt styrke området til fremtidens behov. Udfordringerne omfatter alt fra omklædningsfaciliteter til modernisering af nuværende faciliteter, der ikke på nuværende tidspunkt er tidssvarende. Forligspartierne er enige om at der ud af beløbet skal prioriteres investeringer i miljørigtige kunstgræsbaner – eksisterende som nye – og en udvidelse af 2:1-puljen.

5.2. Folkeskolernes rolle i lokalsamfundene

Lokalsamfundenes nye rolle for velfærden starter på vores folkeskoler. Hvis vi skal lykkes med folkeskolernes nye rolle som fællesskabs-generator, er der behov for, at vi ser udviklingen på tværs. Derfor er forligspartierne også enige om, at moderniseringen af folkeskolerne, udviklingen af vores lokalområder samt det aktive fritidsliv skal integreres endnu mere og tænkes på tværs. Forligspartierne ønsker derfor, at de midler, der er behov for at afsætte til disse tre elementer, tænkes sammen i én pulje. Det giver samlet set op imod en halv mia. kr., der kan afsættes til at skabe aktive og levende lokalsamfund, hvor odenseanere på tværs af generationer kan mødes i stærke fællesskaber.

6. Det specialiserede område

Flere og flere mennesker lever med mentale, fysiske eller sociale vanskeligheder. Det er både en national tendens og en kendsgerning i Odense. Det betyder også, at antallet af mennesker, der efterspørger hjælp fra kommunen, er stigende. Vi har et ansvar for at sikre, at også de svageste grupper i samfundet får den hjælp, som de behøver.

Hvis Odense skal blive en storby med omtanke, skal vi også have omtanke for de med mest brug for støtte og hjælp i vores samfund. For de udsatte børn og unge, for de voksenhandicappede og for de, med mentale lidelser. Frem mod 2030 er der derfor behov for at styrke det fundament, som udgør de specialiserede botilbud, støttetilbud og aktiviteter. Det skal vi både gøre ved at renovere allerede eksisterende bygninger, men også ved at skabe den fornødne kapacitet frem mod 2030, så der er de nødvendige rammer om alle indsatstrappens trin. Forligspartierne er enige om, at inddragelsen af borgere og pårørende i tilrettelæggelsen af de fysiske rammer er afgørende for borgerens samlede livskvalitet.

Forligspartierne bag denne aftale er derfor enige om, at der er et finansieringsbehov på 150 mio. kr. til at styrke de fysiske rammer på det specialiserede område. Her vil både være et behov for at udvide antallet af botilbudspladser og dagtilbudspladser, men også til at renovere de allerede eksisterende tilbud.

7. Velfærdsplan 2030 – Rammerne for velfærdens fundament

Odense står i en situation, hvor der i de kommende 10 år bliver væsentligt flere små børn og ældre, som samtidig forventes at leve længere. Den demografiske udvikling betyder, at Odense frem mod 2030 mangler 500-600 mio. kr. for at finansiere de mange flere medarbejdere, der skal til for bare at opretholde det nuværende velfærdsniveau. Odense Byråd har på den baggrund besluttet, at der skal udarbejdes en samlet Velfærdsplan 2030, der skal sætte rammen for arbejdet med fremtidens velfærd og sikre, at vi imødekommer de velfærdsudfordringer Odense ser ind i de kommende 10 år. Planen skal udstikke retningen for velfærdsområdet de næste 10 år og forhindre kortsigtede beslutninger, der udvander velfærden.

Forligspartierne bag denne aftale forpligter sig til aktivt og ligeværdigt at indgå i den demokratiske samtale med Odense om realiseringen af *'Et trygt og sikkert fundament for vores fælles velfærd'*.

Arbejdet med velfærdsplan 2030 er en langsigtet og dynamisk plan og planen tager udgangspunkt i syv overordnede spor, der skal bidrage til at løse de udfordringer som bl.a. Task Force Velfærd har peget på.

Den samlede Velfærdsplan 2030 rummer syv temaer:

1. Demografi
2. Velfærdens fundament
3. Flere velfærdsmedarbejdere
4. Børn og unges trivsel
5. Omsorg og pleje af ældre
6. Flere med i arbejdsfællesskabet
7. Tværgående strukturer

Arbejdet indledes med et fokus på demografi, rekruttering af velfærdsmedarbejdere og velfærdens fundament. Demografien er i første omgang håndteret i forbindelse med Budget 2020, hvor der er afsat midler frem til og med 2024. Rekruttering af velfærdsmedarbejdere er påbegyndt i forbindelse med Budget 2020 og udvides med trepartsforhandlinger med faglige organisationer og uddannelsesinstitutioner i 2020. Velfærdens fundament handler om at tilpasse de fysiske og strukturelle rammer om velfærden. *'Et trygt og sikkert fundament for vores fælles velfærd'* er den politiske aftale, der ligger til grund for Velfærdens fundament.

'Et trygt og sikkert fundament for vores fælles velfærd' er dermed forligspartiernes ambitioner for velfærdens fundament i 2030. Det bliver en plan, som vi løbende kommer til at arbejde med frem mod 2030 og ambitionerne i denne aftale skal virkeliggøres og konkretiseres i forbindelse med kommende års budgetforlig. Forligspartierne er enige om, at den konkrete udmøntning følger den faktiske demografiske udvikling som opgøres én gang årligt i forbindelse med budgetprocessen. Elementerne der igangsættes i perioden 2021-2024 skrives ind og finansieres i Budget 2021 og bliver en del af den samlede 2030 velfærdsplan. Det er udgangspunktet for forligspartiernes videre arbejde, at partierne forpligter sig på i efterfølgende budgetperioder løbende at identificere den resterende finansiering for ambitionerne i denne aftale frem mod 2030. Forligspartierne anerkender, at den konkrete udmøntning af denne politiske aftale sker gennem de konkrete budgetforlig således at de partier, der tilvejebringer finansieringen, bærer forliget videre.

Temaer	Mio. kr.
Seniorlivet i Odense	50
De ældste odenseanere	300
Vores mindste børn	550
Skolebørn	500
Lokalområder	125
Aktivt fritidsliv	95
Specialiserede område	150
Total	1.770

Hertil kommer afledt drift og forbrugsudgifter som følge af øget anvendelse.

Denne aftale er indgået af følgende partier i Odense Byråd:

Borgmester Peter Rahbæk Juel

For Socialdemokratiet
– Tim Vermund

For Venstre – Danmarks Liberale Parti
– Christoffer Lilleholt

For Det Konservative Folkeparti
– Søren Windell

For Enhedslisten – De Rød-Grønne
– Reza Javid

For Dansk Folkeparti
– Christel Gall

For Socialistisk Folkeparti
– Brian Dybro

For Det Radikale Venstre
– Susanne Crawley

23. juni 2020